Nõukogu järeldused, 11. mai 2010, kõrghariduse rahvusvahelistumise [1] kohta

(2010/C 135/04)

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

ARVESTADES JÄRGMIST:

1. Bologna deklaratsiooniga 19. juunist 1999 algatati valitsustevaheline protsess, mille eesmärk on luua 2010. aastaks Euroopa kõrgharidusruum ning mida aktiivselt toetab Euroopa Liit. Protsessis osaleva 46 riigi kõrghariduse eest vastutavad ministrid, kes kohtusid 28.–29. aprillil 2009 Leuvenis ja Louvain-la-Neuve'is, kutsusid kõrgharidusasutusi üles jätkama oma tegevuse rahvusvahelistamist.

2. Nõukogu 23. novembri 2007. aasta resolutsioonis ülikoolide moderniseerimise kohta Euroopa konkurentsivõime nimel ülemaailmses teadmistepõhises majanduses [2] kutsuti liikmesriike üles edendama kõrgharidusasutuste rahvusvahelistumist, innustades selleks kvaliteedi tagamist sõltumatu hindamise ja ülikoolide vastastikuse hindamise abil, soodustades liikuvust, edendades ühis- ja topeltkraadide kasutamist ning hõlbustades kvalifikatsioonide ja õppeperioodide vastastikust tunnustamist.

3. Euroopa Liidul on pikaajalised traditsioonid koostöö alal kolmandate riikidega, mille aluseks on sellised poliitikad ja vahendid, milles kõrghariduse roll üha kasvab. Koostöölepingud partneritega kogu maailmast hõlmavad sageli toetust kõrghariduse infrastruktuurile ja vastavaid koostööprogramme, samuti raamistikku poliitilisele dialoogile kõnealuses valdkonnas. Kõrghariduse alasel koostööl on oluline koht ka sellistes mitmepoolse koostöö raamistikes nagu Vahemere Liit, põhjamõõde või idapartnerlus.

4. Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsusega nr 1298/2008/EÜ, 16. detsember 2008, kehtestati tegevusprogramm Erasmus Mundus (2009–2013) eesmärgiga parandada kõrghariduse kvaliteeti ja edendada kultuuridevahelist mõistmist kolmandate riikidega tehtava koostöö kaudu [3].

5. *Tempus IV* programm (2007–2013) toetab peamiselt ülikoolide koostööprojektide ja partnerluste kaudu kõrghariduse ajakohastamist Ida-Euroopa, Kesk-Aasia, Lääne-Balkani ja Vahemere piirkonna partnerriikides. Mitmed teised programmid, näiteks programmid koostööks tööstusriikidega ning *Edulink, Nyerere ja Alfa* hõlmavad akadeemilist koostööd maailma teiste piirkondadega.

6. Teadusuuringute ja tehnoloogiaarenduse seitsmenda raamprogrammi alusel rakendatavad *Marie Curie* nimelised meetmed edendavad tipptaset ja liikuvust Euroopa teaduses ja annavad laiaulatuslikku toetust dünaamiliste, maailmaklassi kuuluvate inimressursside arenguks Euroopa teaduses, võttes sealjuures arvesse teadusele omast rahvusvahelist mõõdet.

MÄRKIDES, ET:

1. Vastavalt sellele, kuidas üha rohkem kõrgharidusasutusi võtab õppima üliõpilasi kolmandatest riikidest, vahetab üliõpilasi, õppejõude, projekte ja teadmisi, alustab rahvusvahelist akadeemilist ja teadusalast koostööd, muutub ka kõrgharidus üha rahvusvahelisemaks.

2. Euroopa kõrgharidusasutuste kvaliteet ning nende poolt pakutavate õpingute enneolematu mitmekesisus ja sügavus teevad nimetatud asutused rahvusvahelise akadeemilise maailma jaoks nii õppimiskohana kui ka partnerina haridus- ja teadusalastes ühisprojektides ülimalt atraktiivseks.

3. Lisaks tekitab globaalsetes partnerites kasvavat huvi Euroopa edu selliste vahendite loomisel nagu riiklikke kvalifikatsioonisüsteeme ja raamistikke ühise Euroopa võrdlusraamistiku [4] ümber koondav ühine võrdlusraamistik ning ühiste arusaamade väljatöötamine sellistes valdkondades nagu kvaliteedi tagamine [5].

4. Rahvusvahelised koostööprogrammid ja poliitilised dialoogid kolmandate riikidega kõrghariduse valdkonnas mitte ainult ei võimalda teadmiste vabamat liikumist, vaid aitavad ka parandada Euroopa kõrghariduse kvaliteeti ja rahvusvahelist positsiooni, hoogustada teadusuuringute ja innovatsiooni arengut, soodustada liikuvust ja kultuuridevahelist dialoogi ning edendada rahvusvahelist arengut kooskõlas ELi välispoliitiliste eesmärkidega.

TULETADES MEELDE, ET

Nõukogu peab äärmiselt oluliseks, et kõrghariduse valdkonnas edendataks üliõpilaste, õppejõudude ja teadlaste õppimisalast liikuvust. Selline liikuvus kujutab endast vahendit, mis annab võimaluse teadmiste omandamise ja vahetamise, keeleliste ja kultuuridevaheliste pädevuste arendamise ja inimestevaheliste kontaktide edendamise kaudu rikastada inimkapitali ja tugevdada tööalast konkurentsivõimet. Ühtlasi võib sellisel viisil liikuva teadmistevoo suurendamine hoogustada innovatiivsuse ja loovuse kasvu.

---

[1] Käesolevas tekstis tähendab termin „rahvusvahelistumine" rahvusvahelise koostöö arendamist ELi ja kolmandate riikide kõrgharidusasutuste vahel.

[2] 16096/1/07 REV 1

[3] ELT L 340, 19.12.2008, lk 83.

[4] Euroopa kvalifikatsiooniraamistik (ELT C 111, 6.5.2008, lk 1)

[5] Näiteks Bologna protsessi alusel loodud kõrghariduse kvaliteedi tagamise Euroopa register ja suunised kvaliteedi tagamiseks Euroopa kõrgharidusruumis.

KUID OLLES TEADLIK, ET

Ülemaailmne võitlus selle eest, et kindlustada endale üha kasvav osa liikuvast rahvusvahelisest üliõpilaskonnast, muutub üha raskemaks, sest ka teised partnerid maailmas viivad aktiivselt ellu strateegiaid oma kõrgharidusasutuste maailmale avamise edendamiseks ja kõige andekamate ligitõmbamiseks.

NÕUSTUB, ET

1. Rahvusvaheline koostöö kõrgemas hariduses on oluline ja perspektiivikas valdkond, mis väärib toetust nii riiklikul kui ka ELi tasandil. Selline koostöö aitab parandada õpetamise, õppimise ning teadusuuringute kvaliteeti ja innovatsiooni ning on kasulik teadmiste saamise seisukohast. Kõrgharidus mängib keskset rolli isiksuse ja ühiskonna arengus, sest see soodustab sotsiaalset, kultuurilist ja majanduslikku arengut ning edendab kodanikuaktiivsust ja eetilisi väärtusi. Võttes eelkõige arvesse subsidiaarsuse põhimõtet peaks kõrghariduse valdkonnas tehtav koostöö olema EList väljapoole suunatud koostööpoliitika lahutamatu osa ning olema kohandatud asjaomaste partnerriikide konkreetsetele vajadustele, huvidele ja arengutasemele.

2. Toetamist vajavad ELi algatused ja programmid, mis edendavad kõrgharidusalast koostööd, millel on olemas Euroopa mõõde, ja mis toetavad kõrgharidusasutusi ühiste akadeemiliste projektidega töötamisel, Euroopa võrgustike tugevdamisel ja seega järelejäänud tõkete vähendamisel riiklike süsteemise vahel. Euroopa kõrgharidusasutuste toetamine koostöö tegemisel nende ülemaailmsete partneritega mängib olulist rolli kvaliteedi ja tipptaseme edendamises. Selline koostöö on näiteks aidanud kaasa innovatiivsete kursuste loomisele ning on avanud tee ühiste, topelt- ja mitmekordsete kraadide kasutuselevõtmiseks. ELi akadeemilised koostööprogrammid peaksid olema korraldatud nii, et nende raames töötataks välja vägagi nähtavad ja tõhusad rakendusmehhanismid ning mis edastaksid selgeid, sidusaid ja veenvaid sõnumeid kogu maailmas.

3. Üleeuroopalise Bologna protsessi raames kraadistruktuuri ühilduvamaks ja võrreldavamaks muutmisel saavutatud edu, samuti ELi edu kvalifikatsioonide tunnustamise ja kvaliteedi tagamisega seotud ühiste lähenemisviiside ja vahendite vastuvõtmisel on suurendanud kõrghariduse atraktiivsust liidus. On olemas ühine huvi edendada neid arenguid kogu maailmas ja vastata kolmandate riikide kasvavale huvile. Bologna protsessi poliitilist foorumit, mis hõlbustab poliitilist dialoogi Euroopa kõrghariduspiirkonna ja maailma teiste piirkondade vahel, tuleks tervitada kui vastastikust huvi pakkuvate konkreetsete mõtete vahetamise kohta.

4. Algatused, mis muudavad Euroopa kõrghariduse rahvusvahelistele sidusrühmadele arusaadavamaks ja läbipaistvamaks, saavad aidata Euroopat ka õppimiskohana atraktiivsemaks muuta. Käimasolevat uurimust, mis on suunatud erinevate kõrgharidusasutuste missioonide ja tegevuse kaardistamisele ning Euroopa läbipaistvusvahendi teostatavuse hindamisele, tuleks jätkata, et parandada loetavust ja Euroopa kõrghariduse eriti tugevad küljed selgemalt esile tuua.

5. Järjest suurem arv kolmandaid riike on huvitatud ühisest poliitikast ja vahenditest, mille EL on välja töötatud, et toetada liikmesriike nende erinevate haridussüsteemide ajakohastamisel. Nende vahendite hulka, mis on äratanud erilist tähelepanu, kuuluvad Euroopa ainepunktide ülekande süsteem (ECTS) ja Euroopa kvalifikatsiooniraamistik (EQF). Seetõttu tuleks kõrghariduses lisaks rahvusvahelistele akadeemilistele koostööprogrammidele edasi arendada poliitilist dialoogi mitmete asjast huvitatud partneritega maailmas, eesmärgiga vahetada kogemusi ja häid tavasid, ehitada üles kohalikku suutlikkust ja kasutada positiivset tagasisidet, et parandada ELi poliitikaid.

6. Rahvusvaheline akadeemiline koostöö peaks ELi jaoks olema jätkuvalt oluline vahend, et toetada oma partnerite ajakohastamisalaseid jõupingutusi, kuna pakkudes struktureeritud partnerlusi ELi ja kolmandate riikide kõrgharidusasutuste vahel, saab EL panustada kohaliku suutlikkuse väljaarendamisse nii kõrgharidusasutustes kui ka neist väljaspool, ülikoolide kvalifitseeritud personali säilitamisse ning rahvusvaheliste akadeemiliste vahetuste ja liikuvuse hoogustamisse.

KUTSUB SELLEST LÄHTUVALT LIIKMESRIIKE ÜLES

võtma koostöös kõrgharidusasutustega ning tunnustades nende autonoomiat ja nende riigi tavasid vastu meetmeid eesmärgiga:

1) edendada kõnealuste asutuste tõeliselt rahvusvahelist kultuuri näiteks järgmise abil:

   a) edendades osana liikumisest täielikult toimiva teadmiste kolmnurga poole rahvusvahelisel tasandil koostööd, võrgustikke ja kontakte kõrgharidusasutuste, teadusmaailma ja ettevõtlussektori vahel;

   b) soodustades ja toetades rahvusvaheliste üliõpilaste, õppejõudude, teadlaste ja muu personali liikuvust;

   c) pakkudes üliõpilastele, õppejõududele, teadlastele ja muudele kõrghariduse sidusrühmadele koolitust ja pädevusi, mis on vajalikud tööks avatud rahvusvahelises keskkonnas;

   d) võttes tööle rahvusvaheliste kogemustega personali, kes saab edendada rahvusvahelisemat mõtteviisi kohalikku päritolu üliõpilaste ja õppejõudude seas;

e) tagades õppekavade kõrge taseme ning selliste õppemeetodite kasutamise, mis võttavad arvesse rahvusvahelist mõõdet;

f) luues sellise institutsionaalse keskkonna, mis innustab üliõpilaste, õppejõudude ja teadlaste osalemist rahvusvahelistes programmides, ühiste, topelt- ja mitmekordsete kraadide süsteemis ning uurimisprojektides;

g) innustades kõrgharidusasutusi välja töötama rahvusvahelistumise strateegiaid ja/või lisama selle mõõtme oma arengukavadesse;

2) suurendada kõrgharidusasutuste rahvusvahelist atraktiivsust näiteks järgmise abil:

a) edendades akadeemilist tipptaset Euroopa ülikoolilinnakutes ja parandades nende rahvusvahelist nähtavust huvitavate õppimis- ja uurimistöö tegemise kohtadena;

b) parandades selliste teenuste kvaliteeti, millega toetatakse rahvusvaheliste üliõpilaste, õppejõudude, teadlaste ja muu personali vastuvõttu, kohapeal viibimist ja tagasipöördumist;

c) osaledes rahvusvahelistes koostöövõrgustikes, projektides ja ühistes haridus- ja uurimisprogrammides;

d) edendades kõrgetasemeliste ühiste, topelt- ja mitmekordsete kraadide süsteemi väljatöötamist ning ühist järelevalvet diplomitööde üle;

e) hõlbustades kvalifikatsioonide ja õppeperioodide vastastikust tunnustamist, võttes sealjuures nõuetekohaselt arvesse kvaliteedi tagamise mehhanisme;

3) edendada kõrgharidusasutuste ülemaailmset mõõdet ja teadlikkust sotsiaalsest vastutusest näiteks järgmise abil:

a) edendades kõrgharidusmaailmas riikidevahelise koostöö uute ja innovatiivsete vormide kasutuselevõttu;

b) soodustades ja parandades adekvaatsete stiimulite ja toetuste kasutamisega võrdset juurdepääsu kõrghariduse le ja rahvusvahelise liikuvuse kavadele;

c) viies teadmised tagasi ühiskonda nii kohalikul, riiklikul kui ülemaailmsel tasandil, aidates seega rahuldada ühiskonna vajadusi ja toime tulla oluliste sotsiaalsete väljakutsetega.

KUTSUB SELLEST TULENEVALT KOMISJONI ÜLES

1. Töötama koostöös liikmesriikidega ja täielikult kõrgharidusasutuste autonoomiat tunnustades välja ELi rahvusvahelise kõrghariduse strateegia, mille eesmärk oleks parandada käimasolevate rahvusvahelise koostöö algatuste sidusust ja vastastikust täiendavust nii ELi kui riiklikul tasandil ning mis ELi välistegevuse raames jätkaks Euroopa kõrghariduse, teaduse ja innovatsiooni atraktiivsuse ning ELi selle valdkonna koostööprogrammide ja poliitikate edendamist.

2. Tagama, et kõnealusesse strateegiasse kuuluks ka õppurite ja teadlaste liikuvus ELi ja muu maailma vahel.

3. Jätkama rahvusvaheliste kõrgharidusalaste partnerluste, rahvusvahelise akadeemilise koostöö ja suutlikkuse suurendamise meetmete toetamist ning hõlbustama kõrghariduses poliitilist dialoogi huvitatud kolmandate riikidega.

4. Edendama kõnealuses valdkonnas kogemuste ja heade tavade vahetamist.